

Obsah

1 OBČAN, PRÁVO, STÁT.	5
2 FILOZOFIA A PRÁVO.	8
2.1 Vymedzenie problému „vzájomný vzťah javov“	8
2.2 Genéza vývoja vzájomného vzťahu filozofie a práva.	11
3 MOC A PRÁVO.	17
3.1 Pojem moci a jeho vymezení	17
3.2 Typy a formy moci.	18
3.3 Autorita.	19
3.4 Formy a authority.	20
3.5 Autorita a právo.	20
3.6 Interakce práva a moci.	21
3.7 Sociální potřeba práva a moci.	22
4 PRÁVO A MORÁLKA.	24
4.1 Obecné otázky.	24
4.2 Morální kategorie.	25
4.2.1 Dobro a zlo.	25
4.2.2 Spravedlnost a nespravedlnost.	26
4.2.3 Čestnost a nečestnost.	26
4.3 Struktura morálky.	27
4.4 Základní mechanismy působení morálky.	27
4.4.1 Veřejné mínění.	27
4.4.2 Vlastní morální vědomí a svědomí jednotlivce.	28
4.5 Vztah práva a morálky.	28

4.5.1	Prolínání morálky a práva v oblasti normotvorby.	29
4.5.2	Prolínání morálky a práva v oblasti realizace práva.	29
4.5.3	Právo a morálka v relativně samostatných sférách působení.	30
5	PRÁVNÍK A JEHO PROFESE.	32
5.1	K vzniku a vývoji právnických profesí.	32
5.1.1	Právníci jako advokáti.	34
5.1.2	Soudci a soudy.	34
5.1.3	K dalším právnickým profesím.	36
5.2	Základní předpoklady výkonu právnických profesí.	37
5.2.1	Právní znalosti a dovednosti.	37
5.2.2	Osobnostní předpoklady.	38
6	VZNIK A VÝVOJ NÁZORŮ NA STÁT A PRÁVO.	39
6.1	Politické a právní myšlení ve starověku.	39
6.1.1	Obecně.	39
6.1.2	Platonův ideální stát.	40
6.1.3	Aristotelovo pojetí státu.	40
6.2	Křesťanské učení o státu a právu.	41
6.2.1	Obecně.	41
6.2.2	Sv. Augustin — „O státě božím“.	41
6.2.3	Učení Tomáše Akvinského o zákonech.	42
6.3	Učení o státu a právu v novověku.	42
6.3.1	Obecně.	42
6.3.2	Racionalistické přirozenoprávní teorie.	43
6.3.3	Právní pozitivismus 19. století.	44
6.3.4	Sociologické koncepce práva.	44
6.3.5	Závěr.	44
7	STÁT JAKO HISTORICKÁ NUTNOST.	46
7.1	Příčiny existence státu — základní koncepce.	46
7.1.1	Nábožensko teologické zdůvodnění.	47
7.1.2	Teorie moci (násilí, podrobení).	47
7.1.3	Právní teorie.	48

7.1.4	Teorie etická.	49
7.1.5	Teorie psychologická.	49
7.2	Právní řád.	50
7.3	Smysl státu — demokracie.	51
7.3.1	Subjektivistický ideál.	51
7.3.2	Objektivistický ideál.	51
7.3.3	Individualistický přístup.	52
7.3.4	Kolektivistický náhled.	52
7.4	Vláda jako střet touhy po svobodě a moci.	53
7.4.1	Subjektivní účel.	53
7.4.2	Objektivní účel.	53
7.5	Znaky státu.	54
7.6	Státní moc.	55
7.6.1	Výlučnost a suverenita státní moci.	55
7.6.2	Státní mechanismus.	56
8	PRAMENY PRÁVA.	58
8.1	Pojem a otázky obecné.	58
8.2	Normativní právní akty.	60
8.3	Soudní a správní precedenty.	62
8.4	Právní obyčeje.	63
8.5	Normativní smlouvy.	63
9	TVORBA PRÁVA.	65
9.1	Základní pohledy na tvorbu práva.	65
9.1.1	Přirozenoprávní a historickoprávní teorie.	66
9.1.2	Škola historického práva.	66
9.1.3	Pozitivistickoprávní náhled.	67
9.1.4	Samovolná tvorba práva.	67
9.2	Tvorba práva ve vlastním slova smyslu.	68
9.2.1	Formální náležitosti.	69
9.2.2	Obsahové náležitosti.	69
9.2.3	Průběh legislativního procesu.	70
9.3	Nedostatky tvorby práva.	73

10 STRUKTURA PRÁVA.	75
10.1 Pojem struktury.	75
10.2 Problematika vzájemných vztahů struktury práva	76
10.3 Struktura subjektů práva	79
11 VELKÉ PRÁVNÍ SYSTÉMY.	80
11.1 Obecné otázky.	80
11.2 Kontinentálně — evropský systém.	81
11.2.1 Prameny práva.	81
11.3 Angloamerický — anglosaský systém, systém obecného práva	82
11.3.1 Anglické právo.	83
11.3.2 Americké právo.	83
11.3.3 Prameny práva.	84
11.4 Systém práv tradičních a náboženských	84
11.4.1 Islámské právo	85
11.5 Právní komparatistika	86
11.5.1 Právní typologie.	87
A SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	90
B VYBRANÉ POJMY	94

VYBRANÉ POJMY

A

Americké právo, 83
Anglické právo, 83
Angloamerický systém, 82
Aplikace práva, 6
Asymetrické pojetí, 18
Autorita, 18, 19

B

Bytí, 12

C

Dobro, 25

E

Efektivnost, 6
Elementy moci, 21
Equita, 84
Etatizace, 5

F

Filozofie, 10
Fyzická osoba, 6

H

Hinduismus, 85
Hodnotová orientace, 30

I

Islám, 85

K

Kolektivní moc, 18
Komerční právník, 37
Komparatistika, 86
Kontinentální, 81

L

Legislativní proces, 77

M

Mýty, 11
Mechanismus právní regulace, 76
Moc, 17
Mravní standardy chování, 24

N

Náboženské právo, 84
Nezávislý soudce, 35
Normativní právní akt, 60
Normativní smlouva, 63
Normativní teorie, 45
Normy cti, 26
Normy procesní, 7
Notář, 36

O

Očekávání, 20
Objektivní právo, 5, 76
Obyčej, 63, 81
Osobnostní předpoklady, 38

P

Přírozenoprávní teorie, 43
Patristika, 41
Právní filozofie, 10
Právní institut, 78
Právní jistota, 7
Právní kvalifikace, 32
Právní pozitivizmus, 44
Právnícká kultura, 7
Právnícká osoba, 6
Právnícká profese, 32
Právo, 10, 21, 76, 80
Právo a morálka, 24
Praktická filozofie, 16
Prameny práva, 83

Precedens, 62
Primární faktory moci, 17
Profesionální morálka, 34
Prokurátor, 36
Psané právo, 81

S

Sborníky soudní praxe, 82
Sein, 12
Sekundární faktory moci, 17
Smluvní teorie, 48
Smluvní vznik státu, 43
Sociologická koncepce, 44
Sollen, 12
Soudní praxe, 82
Společnost, 5
Spravedlnost, 26
Státní orgán, 6, 56
Struktura, 75
Subjektivní právo, 5, 76
Synkretismus, 11
Systém, 76, 80

T

Teorie právního státu, 22, 49
Tvorba právní normy, 6
Typologizace, 19

Ú

Ústava, 84

V

Veřejné mínění, 28
Vnější forma práva, 77
Vnitřní forma práva, 77
Vnitřní přesvědčení, 28

Z

Zákony božské, 42
Zákony lidské, 42
Zákony přirozené, 42
Zákony věčné, 42